

100 éve született Wigner Jenő

Egy szerkesztőségnek is lehet olykor szerencséje. Hónapok óta készülünk Wigner Jenő századik születésnapjára. Jelen számunkban olvashatnak életről, munkásságáról, családjáról; s a kvantumfizikáról, amelyben Wigner olyan nagyszerű felismerésekre jutott, hogy megkapta a Nobel-díjat.

Mindezekre lehetett előre készülni. Arra azonban semmiképp, hogy lapunk megjelenése előtt néhány héttel előkerül Wigner Jenő saját kezűleg írt visszaemlékezése. Örömmel meg akartuk osztani az Olvasókkal, ezért most nem csak a szöveg tartalmával ismerkedhetnek meg, hanem a lap mellékletében Wigner Jenő kézírásával is.

Külön köszönet illeti a kézirat tulajdonosát, Hudecz Ferenc professzort, hogy rendelkezésünkre bocsátotta a ritka és értékes dokumentumot.

A szerkesztőség

1983 szeptemberétől hosszabb ideig dolgoztam vendégkutatóként Dr. Stanley A. Plotkin professzor laboratóriumában, a philadelphiai Wistar Intézetben, amely az első független amerikai orvos-biológiai kutatóhelyként jött létre a XIX. század végén (<http://www.wistar.upenn.edu/>). Ennek köszönhetem, hogy eljutottam a philadelphiai Magyar Klub egyik rendezvényére, ahol Wigner Jenő tartott előadást pályafutásáról, szakmai fejlődéséről. Az előadás szerénysége, az előadás közvetlen stílusa lehetővé tette, hogy egy személyes beszélgetés után megkérjem Wigner Jenőt azt elhangzottak leírására. A kézirat pár héten belül megérkezett. A szöveg üzenete – többek között a „totális specializálódás” elvetéséről – a mai napig aktuális, és a szerző szándékának megfelelően támpontot adhat a fiatalok, az újabb tudósgenerációk számára.

Hudecz Ferenc

WIGNER JENŐ PÁL HOGYAN LETTEM FIZIKUS?

(1983. november 12. MAGYAR CLUB, Philadelphia)

Nemcsak erről fogok beszélni, arról is, mit tettem mint fizikus, hogyan fejlődött az, és hogyan hatott reám a fejlődése. De megkezdem elbeszélésem egy kis epizóddal, ami 17 éves koromra nyúlik vissza.

Amikor 17 éves voltam, jó apám megkérdezte: mi akarok lenni, amikor felnövök. Egy kis gondolkodás után bevallottam: Jó Apám, ha őszinte vagyok, bevallom, tudományos

pályára szeretnék lépni, és ha lehet, fizikus szeretnék lenni. Jó apám azt hiszem várta, ezt a választ és megkérdezte: Fiam, mit gondolsz, hány fizikai alkalmazott él az országunkban? Megint egy kis gondolkodás után, úgy éreztem, azt kell mondanom „Négy”. Erre apám megkérdezte: Gondolod, megkapod a négy állás egyikét? Így elhatároztuk, hogy ha tanulni megyek továbbra is, nem a